

“Ik loop de kraamafdeling af, het trappenhuis in en sla een gang in. Op weg naar de afdeling neonatologie van het streekziekenhuis. De gang is lang, erg lang. Lang genoeg voor mijn tranen, m'n onmacht en een hoofd vol gedachten.” Een persoonlijk relaas van een vader, gevolgd door een bespiegeling op zijn werk met kwetsbare zwangeren.

Bob de Raadt

‘Huidhonger’ vraagt om betrokken vaders

Ik ben net vader geworden. M'n hart klopt onrustig en ik voel mij gespannen, zo vlak na de komst van de tweeling. Op de kraamafdeling ligt mijn vrouw. De oudste dochter van de tweeling ligt vredig in een bedje op de zaal bij mijn vrouw en ik ben op weg naar mijn andere dochter. De verpleegkundige van de kraamafdeling heeft mij de weg gewezen. Ik doe m'n best en probeer mij groot te houden, maar ik voel de tranen branden.

Opeens sta ik bij de couveuse van m'n andere dochter. Het voelt zo raar, zo onwennig. “Zij heeft een moeilijke start gehad”, vertelt de kinderarts mij. Hij praat mij bij over hetgeen hij heeft moeten doen als noodzakelijke handelingen. Ik heb het er moeilijk mee: de een moet knokken in de eerste 24 uur van haar leven, de ander heeft een goede start

gehad. Hoe verschillend kan het zijn! Een vliegende start: ook voor mij als vader. Ik ben het nooit meer vergeeten. En het komt als herinnering en steunende ervaring terug nu ik bij de sector Verloskunde & Gynaecologie van het Erasmus MC-Sophia in Rotterdam werk.

Bewust vader

Ik heb vaderschap geleerd door het doen en door zo goed mogelijk bewust vader te zijn. Van te voren las ik een boek van Vincent Duindam over vaderschap: ‘Een beetje zwanger’. Best inspirerend. Ik heb ook geluisterd naar adviezen van andere vaders of gekeken hoe zij het deden: gewoon een kwestie van afkijken! Familieleden gaven ook (on)gevraagd adviezen. Zo gaat dat: de meekijkende en mee-adviserende omgeving. ‘It takes a village to raise a child’ is een

bekende uitdrukking, waar de vaders een unieke, urgente rol in vervullen.

Kwetsbare zwangeren

In mijn werk heb ik te maken met kwetsbare zwangere vrouwen: tienerzwangerschappen, alleenstaand ouderschap, onverzekerde en ongedocumenteerde vrouwen zonder paspoort of identiteitsbewijs, vrouwen die te maken hebben met huiselijk geweld en in een vrouwenopvang zitten. Ook heb ik te maken met vrouwen met een verstandelijke beperking en de daarbij behorende sociale kaart en vrouwen met een uitgebreide psychosociale voorgeschiedenis, met middelengebruik of met psychiatrische problemen. Kortom: veel schrijnende en ingrijpende omstandigheden waar een zwangere vrouw mee te maken kan hebben. Dan mis ik vaak zorgzame, actieve, betrokken, mede-

Affectieve waarde

Vaderschap is mooi. Vaders, die buidelen (huid-op-huid contact) met hun kind merken hoe belangrijk hechting is! Voor henzelf én voor het kind. Dat is zo'n bijzondere gewaarwording, zo'n innemende ervaring. Bijna niet onder woorden te brengen. 'Affectieve waarde', zouden we dat kunnen noemen. Kind en ouders groeien door het buidelen.

Oerverbinding

Hoe krachtig de alleenstaande moeder ook is, ik denk dat een kind toch een kernverlangen heeft naar de vader, naar degene die ook bij het ontstaan van zijn of haar leven betrokken is geweest. Mag de 'oerverbinding' tussen vader en kind ontdekt en opgemerkt worden? Mag hij de 'schoonheid van vaderschap' ontdekken, dus voorbij een afwijzende houding of een plichtsbesef? Mag hij ontdekken hoe belangrijk dit kind voor hem is en hij voor het kind? Hoe kan er een onderlinge band ontstaan en bevestigd worden? Mag er therapeutische aandacht

regelmaat, rust, hygiëne, huidcontact – 'huidhonger' zoals iemand dit laatst noemde. Het liefst van beide ouders.

Bloedband

Tijdens het schrijven van dit artikel kwam ik een markante uitspraak van een vader tegen. Cabaretier-zanger Mattijn Buwalda zegt het volgende over zijn gevoel vlak na de geboorte van zijn zoon: *"Ik was het eerste half uur na de geboorte van mijn eerste zoon alleen met hem, na een keizersnee. Toen ik daar stond, met hem in m'n armen, begreep ik opeens: dit is Gods onvoorwaardelijke liefde. Want op dat moment zou ik een kogel voor dat ventje opvangen, terwijl hij me nog niet eens herkende. Het hoofddoel van mijn leven is sindsdien: de sterke schouders zijn waar mijn kinderen op kunnen staan. De rest mag je allemaal hebben"*

Wat een prachtige, innemende, hechtende beleving van deze vader. Als mede-vader vind ik deze beleving dan ook herkenbaar, als betrokkenheid, als liefde, als onlosmakelijke verbondenheid: de bloedband. Ik gun aanstaande vaders het geluk om hun vaderschap te beleven. ●

auteursinformatie

Bob de Raadt is methodisch ouderbegeleider, MMW-er en contextueel hulpverlener (www.bobderaadt.nl / b.deraadt@erasmusmc.nl).

'Ik denk dat ieder kind toch een kernverlangen heeft naar de vader'

verantwoordelijkheid dragende vaders die de aanstaande of kersverse moeders en hun baby's ondersteunen.

De vaders zijn vaak om een of andere reden afgehaakt. Soms is de zwangerschap een gevolg van een enkel avontuurtje. Soms gaat het om een niet-bedoelde zwangerschap. Te vaak ook kom ik situaties tegen, waarin zwangerschappen ontstaan zijn na een fikse ruzie met huiselijk geweld, met machtsvertoon en/of verkrachting. Veel van deze vrouwen zijn zwanger van een man die gewoon geen zin lijkt te hebben in de opvoedingstaak en de –financiële– verantwoordelijkheid hiervan. Soms komt dit voort uit angst of op grond van eigen ervaringen in de jeugdijaren.

zijn om eventuele blokkades op te heffen om tot een hechtingsrelatie te komen? In het belang van het kind, van de vader en ook van de moeder!

Verlangen

Het kind verlangt naar onvoorwaardelijke liefde van zijn verwekkers. Uniek aan een zwangerschap is het ontstaan van een nieuw schepsel, een kind in aantocht, een baby die geboren wordt, waarbij twee ouders zijn betrokken. Het kind heeft niet gevraagd om de situatie van een afwezige vader. Een kind heeft daar ook nog geen 'stem' in, maar wel een verlangen. Een kind verlangt naar liefde, koestering, tederheid, affectie, goede verzorging, genegenheid, aandacht, eten, moedermelk, slapen,

¹ Interview met Mattijn Buwalda en Stef Bos, vaderlijke troubadours: 'Als je zingt, breekt de weerstand', in: Dag6; www.dag6.nl; 2018, pag. 4-9.